

היום נלמד בעזרת ה':

תענית דף כז

למדנו במשנה לעיל - אלו הן מעמדות לפי שנאמר "צו את בני ישראל" וכו':

קושיא: מאי קאמר? כלומר המשנה שואלת 'אלו הן מעמדות?' ועונה בפסוק "צו את בני ישראל" שכלל לא מבואר בו מה הם המעמדות.

תירוץ: כוונת המשנה 'אלו הן מעמדות' שיבוארו בהמשך המשנה, ומה הטעם שתיקנו את המעמדות? משום שנאמר "צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחחי **תשמרו להקריב לי במועדו**", כלומר שכל בני ישראל צריכים להביא את קרבן התמיד (שהיה בא ממחצית השקל שכל אחד היה נותן) ולשמור על הקרבן, וכיון שזה בלתי אפשרי לכן תיקנו מעמדות.

ת"ר עשרים וארבעה משמרות... ושתים עשרה ביריחו: כלומר כשהגיע זמן המשמר לעלות לירושלים, חציים היו הולכים לירושלים לעבודה, וחציים ליריחו הסמוכה לירושלים כדי לספק מים ומזון לאחיהם שבירושלים, נמצא שמתוך העשרים וארבעה משמרות חציים היו ביריחו. כך ביאר רש"י, וע"פ ביאורו יש לגרוס 'וחצי המשמר היה עולה **ליריחו**'. וראה את גירסת רבינו גרשון וביאורו.

כהנים ולוים וישראלים מעבבים את הקרבן: אם אין מעמד מכולם בירושלים, כיון שכולם בעלים של התמיד, וצריך שכל הבעלים יעמדו על הקרבן. ובברייתא שנינו שלדעת רשב"א גם כלי שיר (שהיו מנגנים בהם בשעת הקרבת הקרבן) מעבבים את הקרבן.

מחלוקתם האם עיקר השירה היא בפה (= שירת הלויים בשעת הקרבת הקרבן) והכלי נגינה באים רק להנעים את קול שירת הלויים, או שעיקר השירה היא בכלי נגינה.

תניא אידך משה תיקן להם לישראל שש עשרה משמרות וכו': (הגמרא מקשה מברייתא זו על רב חמא בר גוריא בשם רב שאמר שמשה תיקן שמונה משמרות, וכאן מבואר שמשה תיקן שש עשרה משמרות). ביאור הברייתא: משה תיקן 16 משמרות,

(המשך בדף הבא ↓)

שמונה מבני איתמר ושמונה מבני אלעזר. בזמן דוד המלך היו בני אלעזר מרובים מבני איתמר, ועל כן נתנו 16 משמרות לבני אלעזר והשאירו שמונה לבני אלעזר כפי שהיה קודם, ס"ה 24 משמרות, שנאמר (בדברי הימים) **"וַיִּמְצְאוּ בְּנֵי אֶלְעָזָר רַבִּים לְרֵאשֵׁי הַגְּבֵרִים מִן בְּנֵי אִיתָמָר, וַיַּחְלְקוּם לְבְנֵי אֶלְעָזָר רֵאשִׁים לְבֵית אָבוֹת נְשָׂה עֶשֶׂר, וְלְבְנֵי אִיתָמָר לְבֵית אָבוֹתָם שְׁמוֹנָה"**, משמע שרק כעת נמצאו בני אלעזר רבים מבני איתמר והוסיפו להם משמרות, אבל בזמן משה הם היו שווים והיו גם לבני אלעזר רק שמונה משמרות, ס"ה 16 משמרות. ואומר כלומר ועוד נאמר שם **"בֵּית אָב אֶחָד אֶחָד לְאֶלְעָזָר וְאֶחָד אֶחָד לְאִיתָמָר"**, כלומר שלבני אלעזר הוסיפו משמר אחד בנוסף על כל משמר שהיה כבר 'אחוז' להם (= היה להם שמונה וכעת שש עשרה), ולבני איתמר לא הוסיפו כלל, אלא מה שהיה 'אחוז' להם נשאר 'אחוז' להם (= היה שמונה ונשאר שמונה).

מאי ואומר? כלומר מדוע הברייתא הביאה את הפסוק השני, והרי כבר למדנו זאת מהפסוק הראשון? אלא כדי שלא נאמר שכשם שבני אלעזר התרבו כך התרבו בני איתמר, ובאמת בזמן משה היו לבני איתמר רק ארבעה משמרות ורק בזמן דוד הוסיפו להם לשמונה, וגם בני אלעזר התרבו מארבעה לשמונה, וא"כ אי אפשר להוכיח מהפסוק הראשון שבזמן משה היו להם 16 משמרות, לכן הבאנו את הפסוק השני שממנו אנו למדים שלבני איתמר לא הוסיפו משמרות בזמן דוד, וא"כ כשם שבזמן דוד היו להם שמונה משמרות כך היו להם בזמן משה, וכיון שבזמן משה הם היו שווים לבני אלעזר א"כ גם לבני אלעזר היו שמונה. א"כ נמצא שבזמן משה היו 16 משמרות!

ת"ר ארבעה משמרות עלו מן הגולה: ארבעה משמרות של כהנים עלו מן הגולה עם עליית עזרא בבית שני, ואילו שאר הכהנים לא רצו לעלות. ולכן הנביאים חילקו אותם ל-24 משמרות כאשר כל משמרת שעלתה התחלקה ל-6. וכך עשו: כתבו שמות ל-24 משמרות על פתקים וערבבום בקלפי, ובא כהן אחד - כגון ממשמרת 'ידעיה' - ונטל פתק שעלה בשמו (היה זה ברוח הקודש - רש"י בערכין), והם עובדים ביום ראשון. ואח"כ נטל עוד חמישה פתקים, וכל שם שעלה עובדת המשמרת שלו באחד מימי השבוע לפי סדר העלייה.

ולאחר חלוקה זו אפילו אם תעלה משמרת 'יהויריב' לארץ - שהיא היתה הראשונה למשמרות בבית ראשון- לא תדחה את משמרת 'ידעיה' ממקומה, אלא מחלקים את משמרת ידעיה ל-5 חלקים וביום השישי תעבוד משמרת יהויריב.

תנא בראשית בשניים: את פרשת 'בראשית' היו קוראים שני עולים לתורה, ואילו את פרשת 'יהי רקיע' היה קורא עולה אחד. הבעיה היא שפרשת בראשית יש בה רק חמש פסוקים בלבד, והרי הקורא בתורה חייב לקרוא לפחות שלושה פסוקים?

ולכן לדעת רב העולה הראשון קורא ג' פסוקים, והשני קורא שוב את הפסוק האחרון שקרא הראשון ועוד שני פסוקים. ולדעת שמואל את הפסוק השלישי מחלקים לשני חצאים, והראשון והשני קוראים כל אחד חצי ממנו.

שמואל אמר 'פוסק' אפילו שהכלל הוא שאסור לפסוק פסוק לשניים. מכיון שבמקום שאי אפשר אחרת מותר.

גזירה משום הנכנסין: לדעת שמואל אין לדלג (כמו רב) - משום שאם השני ידלג ויתחיל מהפסוק השלישי, יחשבו הנכנסים אז לבית הכנסת שהראשון קרא רק ב' פסוקים. ואילו אם הראשון יקרא ג' פסוקים, יחשבו היוצאים אז מבית הכנסת שהשני שיבוא אחריו יקרא רק ב' פסוקים.

הגמרא מקשה מברייתא האומרת שבפרשה של חמישה פסוקים - הראשון קורא ג', והשני קורא ב' מפרשה זו וא' מפרשה אחרת. ומדוע אינו מדלג או פוסק את הפסוק האמצעי לשניים?